

MAGYAR NYELVI FELADATLAP
a 8. évfolyamosok számára

„tehetséggondozó” változat

2012. február 2. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. A minta alapján írd a pontvonalra azt a szót, amelyik mind a két meghatározásnak megfelel!
a	
b	
c	
- Minta: rézedények = üstök = hajzat, bozont
- a) csoport, társaság = = üttet, veret
- b) szilárd meggyőződést = = elhajít; elszór
- c) Egészítsd ki a történetet (anekdotát) a zárójelben található lehetőségek közül mindig a legmegfelelőbbel! A helyes választ írd a megadott szám mellé!
- Egyszer egy (1. orvos, katona, tolvaj, kocsmáros) egy omladozó épületben rejtőzött el üldözői elől. Hogy gondolatait elvonja mostoha sorsáról, figyelni kezdett egy (2. pókot, hernyót, hangyát, tücsköt), amely egy magánál sokkal nagyobb hernyót akart felcipelni a fal tetejére. A katona megszámolta, hogy a kis állat hányszor próbálkozott, s látta, hogy (3. hatvankilenc, hetven, hetvenegy, száz) sikertelen kísérlet (4. előtt, mögött, alatt, után) a (5. negyvenedik, hatvanadik, hetvenedik, nyolcvanadik) sikerrel járt.
- Ez a látvány kitartást öntött belé, és többé sohasem felejtette el a hangya leckéjét.
1.
2.
3.
4.
5.

2. A minta alapján öt kevésbé ismert szólást és a hozzájuk tartozó öt jelentést kell összeállítanod a megadott szavakból. Minden szót egyszer kell felhasználnod, az alakjukon nem változtathatsz.
a	
b	
c	
d	
e	

Minta: Nyakig homlok = kopasz

- a) _____ fészekből _____ = _____
- b) _____, _____ jár = _____
- c) _____ gömbölyít = _____ *a napot*
- d) _____ az _____ = _____ *a* _____
- e) _____ az _____ a _____ = _____ erősítget

A szólások szavai: gömbölyít, jár, jött, kifordítja, köti, borsót, ebet, fészekből, homlok, ingét, karóhoz, lovon, nyakig, valók, egy, gyalog

A szólások jelentéseinek szavai: *elszegényedett*, erősítget, *lopja*, *megváltoztatja*, *dolgot*, *felfogását*, *testvérek*, napot, kopasz, *valótlan*

4. a) Az alábbiakban egy történet szövegét találod összekeverve. Számozással állítsd eredeti sorrendbe a történet részeit!

_____ Amaz tagadólag intett.

_____ A tekintete végül is azon az egyetlen csónakoson állapotott meg,

_____ Sokan voltak az úszók, s egymással versengve ajánlkoztak.

_____ hogy a csónak föl ne boruljon.

_____ – Ki tud úszni közületek?

_____ – Te tudsz-e úszni? – kiáltott feléje.

_____ A kalmár megkérdezte tőlük:

_____ A parton egy sereg csónakos kínálkozott, hogy átviszi.

_____ Egyszer egy szegedi kalmár által akart kelni a megáradt Tiszán.

_____ De a kalmár keresztülnézett a fejük felett.

_____ mert te bizonyosan vigyázni fogsz,

_____ – Te fogsz átvinni engem – mondta a kalmár –,

_____ aki búsan üldögélt tovább is a csónakjában.

a

5. Egészítsd ki a két hasonló hangzású szót a meghatározások alapján!

a) l.....len = szívtelen, gonosz, kegyetlen

b) l.....len = érzéketlen, fásult, közömbös, unott

a

b

6. a) Az alábbi szövegben öt szó vagy kifejezés helyesírása hibás. Írd a pontsorokra az öt hibás helyesírású szó vagy kifejezés helyes alakját! Az öt helyes megoldás öt külön sorba kerüljön!

a	
b	
c	

2011. Augusztus 10-én Oroszország távolkeleti részén kitört egy vulkán. A keletkezett hamuoszlop egészen hatezer méter magasságig lövelt fel, a jelenséget kisebb földrengések sorozata követte. A hamufelhő dél-keletre, a vulkántól 20 kilométerre lévő területekig terjedt a tengerszint feletti négyezer méter magasságban.

.....

.....

.....

.....

.....

- b) Karikázd be az egyetlen helyesen írt forma betűjelét!

- A) Országos Széchényi Könyvtári
- B) Országos Széchényi Könyvtár-i
- C) Országos Széchényi könyvtári
- D) Országos Széchényi könyvtár-i
- E) országos Széchényi könyvtári
- F) országos Széchényi könyvtár-i

- c) Karikázd be a **helyesen írt szavak** betűjelét!

- A) dicséret
- B) irigy
- C) sima
- D) mirigy
- E) szines
- F) bírkózik

7. Oldd meg a versrészlethez kapcsolódó nyelvtani feladatokat!

Kár volt símogatni; csak vesztére tette;
Mert megzörren a nád hirtelen megette;
Jó az anya-farkas szörnyü ordítással,
Rohan a fiúnak, birkoznak egymással.

(Arany János: Toldi)

a	
b	
c	
d	
e	

a) Írd a pontsorra a *Kár volt símogatni* tagmondat alanyát és állítmányát!

alany:

állítmány:

Milyen mondatrész szerepét tölti be a szövegben az *egymással* szó? Nevezd meg pontosan!

egymással:

b) Másold a pontsorra a versrészlet 2. és 3. sorának igéit!

igék:

Nevezd meg pontosan a „*símogatni*” és az *egymással* szó szófaját!

„*símogatni*”:

egymással:

c) Az alábbi szavakból válaszd ki azokat, amelyek felhasználásával a legpontosabban meg tudod határozni az *ordítással* szóban megjelenő mássalhangzótörvényt!

írásban, jelölt, jelöletlen, képzés, helye, zöngéesség, szerinti,
részleges, teljes, összeolvadás, hasonulás, rövidülés

A mássalhangzótörvény pontos megnevezése:

.....

d) Írd le a pontsorra azt a szót, amelyik a megadott „nyelvtani egyenletnek” megfelel!

nád + főnévképző + a többes szám jele + a tárgy ragja =

e) Az alábbi szavak közül melyik követi a betűrendben a *kár* szót? Írd a pontvonalra!

kártya, kapa, káposzta, karácsony, károg

A kiválasztott szó:

8. Az alábbi négy (betűvel jelölt) szövegrészlethez egy-egy **TÁJÉKOZTATÓ SZÖVEG** is párosul. Állapítsd meg az összetartozó szövegpárok alapján, hogy a tájékoztató szövegben található települések közül melyik tartozik a megadott betűvel jelzett szövegrészlethez! **A négy település nevét írd a megfelelő pontsorra!**

a	
b	
c	
d	

a)

Ebben az évben is megtartották a kétnapos szilvaünnepet. Augusztus utolsó hétvégéjén, a szilvaszombaton több ezer gombócot ettek meg az érdeklődők. A fesztivál második napján megrendezték a hagyományos gombócfaló versenyt is.

b)

Az Őrségen belül is sajátos az ottani nyelvjárás. Eredetiségét a viszonylagos elszigetelődésnek köszönhetően őrizték meg az ott élők. Gazdag babonagyűjteménnyel rendelkezik a község. A XIX. századi iskolaépületet szétszedték, és elszállították. Jelenleg a szentendrei skanzenben látható. A falu ma három részből áll: Alvég, Fővég, Hegy.

c)

A kerékpárút építését a vasútvonal korszerűsítése tette lehetővé. A 15 km-es szakasz a folyó vonalát követi. A kerékpárút négy települést érint. Az ötszáz főt sem számláló kis községben alakították ki az ország egyik lehangulatósabb kerékpáros pihenőjét. A kerékpárút mentén gyakran láthatunk legelésző állatokat a réteken.

d)

Egyszer Béla lovag a kíséretével a környéken vadászott. A későbbi tó területe akkor mocsaras lápvidék volt, amelyen át szerettek volna jutni. Átkelés közben a lovag lefordult a lováról, és beleesett a vízbe. Nem sérült meg, de ezt az eseményt megtartotta a népmémlékezet. Ettől kezdve Béla-tónak nevezték a vizes területet.

TÁJÉKOZTATÓ SZÖVEGEK

1. A Zöld-völgyi kerékpárút települései betűrendben

A település neve	A lakosok száma	Területe	Postai irányítószáma
Bánpuszta	1 350 fő	16 km ²	8992
Saskő	550 fő	9 km ²	8996
Szarvasitató	3 050 fő	53 km ²	8999
Tatárvár	450 fő	10 km ²	8994

2. Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum

A skanzenben az Őrség, Göcsej és Hetés életmódját bemutató múzeumrész legrégebbi épülete a Szalafőről származó, kerített „füstősház”. Berendezése az 1860-as éveket idézi. A szentgyörgyvölgyi épületet kismesek lakták, a bagladi bírósági házában egy vakok számára készült kiállítás is található, a kondorfai pedig magában foglal egy falusi iskolát. A rédicsi házában egy temetés előkészületei láthatók. A tájegység közepén áll a felsőszenkerzsébeti harangláb, a szőlőhegyen présházpincék idézik a táj sajátos hangulatát.

3. Szilvafesztiválok

Szilvahegyes

2011. augusztus 6-7.

Szilvahát

2011. augusztus 27.

Szilvásdűlő

2011. augusztus 27–28.

Szilvásd

2011. szeptember 9–11.

Szilváspuszta

2011. szeptember 17.

4. Túraútvonalak

A magaskúti tanösvény gyalog és kerékpárral is végigjárható. Ajánlott útvonal: a vasútállomástól induló kék jelzésű turistaút követése a Lajos-patak felett ívelő hídig, ahol rá lehet térni a tanösvényre, amely elvezet a Békás-tóig.

Bocskoros területén a zöld jelzésen elérheted a kis Béla-tavat, amely csodálatos erdei környezetben található, és az azonos nevű patakából táplálkozik.

A Füzesen található 300 m-es tanséta négy állomásán ízelítőt kapunk a Borzas-tó környezetének természeti értékeiből.

9. Oldd meg az alábbi Kányádi Sándor-verssel kapcsolatos feladatokat!

a	
b	
c	
d	

Ül az őszi napon
 kis anyóka,
 fonogatnak, pereg
 szaporán a rokka.

Öreg ujjbegyük közt
 nem is kenderszálak,
 fonallá a napnak
 sugarai válnak.

S lemenőben a Nap
 azért ragyog vissza
 finom fonalukat
 nehogy elszakítsa.

a) Karikázd be a vers címét jelölő betűt!

- A) Hímző anyókák
- B) Őszi pirkadat
- C) Vénasszonyok nyara
- D) Az öreg rokka és az orsó
- E) Őszi éjjel

b) Milyen rímrendszerű a vers első szakasza? Karikázd be a rímrendszer nevét jelölő betűt!

- A) párrím / páros rím
- B) keresztrím
- C) ölelkező rím
- D) bokorrím
- E) félrím

c) A vers ritmusát figyelembe véve melyik szó illik leginkább a kipontozott helyre?

Karikázd be a megfelelő szó betűjelét!

„..... **kis anyóka,**”

- A) egy
- B) két
- C) három
- D) négy
- E) öt
- F) tizenkét

d) Írd a pontvonalra a versben található alliteráló szókapcsolatot!

.....

